

Partisipa na piskiza é un iskolha

Entra na un studu di invistigason é un disizon pesual inportanti. Antis di bu entra, invistigadoris ta bai fala ku bo sobri objetivus di studu y pusiveis riskus y binifisius. Es ta bai tanbe splika regras ki es ta sigi para pruteji bu suguransa y privasidadi. Pidi ajuda si bu ka intendi algun kuza ó bu ten perguntas.

Bu ka debi nunka xinti apesadu ó prisionadu a toma disizon. Fazi parti di un studu di invistigason é kompletamenti voluntáriu - é bu iskolha.

Dipos di bu intendi kel studu, bu podi konkorda a partisipa y sina un dukumentu ki ta txomadu un “fixa di konsentimentu informadu.” Bu podi muda di ideia a kualker ora, pa kualker mutivu, mezmu dipos di bu sina.

Piskiza Médiku

KONXI IKIPA DI PISKIZA

Partisipa na piskiza é un iskolha.
Fika informadu. Fazi purguntas. Resebi rispostas.

Studus di invistigason ta rikolhi informasons pa rispondi purguntas sientífikus. Es ta djuda invistigadoris diskubri midjor formas di privini y trata duensas y midjora kuidadus médiku na futuru. Tudud studu ten ikipa di piskiza. Menbrus di ikipa ta trabadja djuntu pa sigi un planu ditalhadu di kel studu, ki ta txomadu protokolu.

Purguntas pa fazi

Bu ten direitu di fazi purguntas sobri un ikipa di piskiza y sobri studu di invistigason antis di bu disidi si bu partisipa. Menbrus di ikipa di piskiza sta la pa rispondi bus purguntas y djuda-bu atxa rispostas Pa bus purguntas k-es ka ten risposta. Dibaxu li sta un lista di purguntas ki bu podi kre fazi ikipa di piskiza antis di bu konkorda partisipa na un studu.

- > Kenha k-é prinsipal invistigador pa es studu?
- > Kunha más ki ta fazi parti di ikipa di piskiza?
- > Ku ki menbrus di ikipa di piskiza ki-m ta bai trabadja?
- > Kuze ki kada membru di ikipa di piskiza ta bai fazi?
- > Modi ki ikipa di piskiza ta formadu pa fazi es studu?
- > Ki membru(s) di ikipa di piskiza ki/m debi kontakta ku purguntas? Modi ki-m ta entra en kontaktu ku es?
- > Si N ka xinti dretu, N debi txoma nha médiku di kuidadus primáriu? Ó algen na ikipa di piskiza?
- > Kenha ki-m debi kontakta si-m kre sai di studu?
- > Trandu ikipa di piskiza, N debi kontakta otu algen ku purguntas ó priokupasons?

Kel matirial li é trabadju di England Research Subject Advocacy Group, ku kontribuisons di univirsidadis y sentrus akadémiku di kuidadus di saúdi afiliadus di instituisons menbrus. Pa más informason konsulta: <http://catalyst.harvard.edu/regulatory/language.pdf>

Purguntas?
Txoma-nu pa

Es broxura li ten informason jeral pa uzadu na ensinu y é ka fazedu pa da konsedju médiku. Fala ku bu propi dotor ó kel ikipa di piskiza pa konsedju sobri bu situason pesual y priokupasons ku saúdi.

Menbrus di ikipa di piskiza

Un ikipa di piskiza podi ten sientistas, médikus, infirmeras, y fursionáriu ki ta djuda kordena y izikuta ke studu. Kel ikipa di piskiza podi ser uma grandi, ku txeu algen na diferenti ospital. Ò é podi ren so un kuzinha di algen. Nu ben konci alguns menbrus di ikipa di piskiza.

Invistigador prinsipal, ó PI, é kel algen risponsável kel studu interu. Tudu studu ten un PI. Es algen li kuazi senpri un médiku ó sientista. PI ta planifika studu y sertifika ki atividadis ta ser fetu di forma kuretu y suguru. El ki ta disisi kuze ki kada menbrus di ikipa di piskiza ta fazi. PI ta superviziona tudu atividadis di piskiza y tudu kes menbrus di ikipa di studu. PI tabe ta sertifika ki tudu algen di ikipa ta ten formason sertu.

Ko-investigadoris é investigadoris ki ta trabadja ku PI. Txeu studus ten ko-investigadoris. Es é kuazi senpri medikus, sientistas, ó algen ku otu formason ki é inpurtanti pa studu. Ko-investigadoris podi djuda PI a konsebi studu ó superviziona-l. Mas es e ka risponsável pa studu interu. Es podi trabadja so na un parti, sima fazi izami di laboratóriu ó studa informason di piskiza.

Un **isearch nurse** often has special training and experience in research. Txeu studus ki ta involvi pekiza médiku y kliniku ten un infirméru di piskiza na ikipa. El é ta djuda a realiza studu, fokandu na kuidadus y suguransa di partisipantis di piskiza. Un infirmeru di piskiza ta sta kuazi senpri involvidu na kordena atividadis diáriu di studu.

Un **kordenador di piskiza / asistenti di piskiza** é un algen ki ta trabadja ku otus menbrus di ikipa di piskiza pa organiza y djuda ku tarefas diáriu di studu.

Un ikipa di piskiza ta trabadja djuntu

Seja un ikipa di piskiza grandi ó pikinoti, tudu menbrus ta trabadja djuntu pa mante-bu suguru y más dretu pusível enkuantu bu sta na un studu. PI ta lidera ikipa di piskiza, mas tudu menbrus di ikipa ta trabadja djuntu pa sertifika ma studu ta ser fetu di forma kuretu y suguru. Menbrus di ikipa di piskiza ten txeu diveris atribuidu ku bazi na ses papel.

Alguns kes tarefas ta inklui:

- > Sertifika ma partisipantis di piskiza é kualifikadu pa sta na studu
- > Sertifika ma tudu partisipantis ta ten instrusons klaru
- > Da ó superviziona prusidimentus di studu
- > Sertifika ma partisipantis ta fika más suguru y saudável pusível duranti studu.

Trandu ses formason di médikus, infirmerus, ó sientistas, menbrus di ikipa di piskizata ten formason ispisial adisional pa psikiza. Es ta preni modi fazi studus di invistigason di un manera k-é kuretu, suguru y legal.

Monti otus pesoa tanbe ta djuda ku un studu di invistigason. Pur izenplu, un studu podi inklui:

- > Farmaceuta ki ta da un ramedu di piskiza
- > Tékniku di laboratóriu ki ta fazi kolheta di sangi y otus amostras
- > Nutrisionistas ki ta djuda ku nisisidadis di dieta di partisipantis
- > Asistenti susial ki ta presta apoiu y modi diagnostika y trata problemas mental, konportamenta y imusional
- > Pesual administrativu ki ta djuda rikolhi y analiza informason

Papel inpurtanti ki partisipantis di piskiza ta dizenpenha

Standu na un studu, bu ta dizenpenha un papel inpurtanti na midjora kuidadus di saúde.

Bo y otus pesoa ki ta partisipa na invistigason ta txomadu di “partisipantis di piskiza,” “sujetus di piskiza ó di studu,” ó “vuluntáriu di piskiza.” Invistigadoris ka podeba dizenvolvi novus tratamentus sen ajuda di pesoas ki skodji partisipa na studus.

Nalguns studus, partisipantis di piskiza é vuluntáriu saudável. Na otus, es ten kel duensa ó kondison ki invistigadoris sta studa. Alguns studus ta inklui tudu dos grupu. Protokolu di piskiza ta fla kenha k-é kualifikadu pa entra na studu.

Kuze ki partisipantis di psikiza ta fazi?

Kada studu é diferenti. Un menbru di ikipa di piskiza ta bai splika kal k-é bu papel, direitus, y risponsabilidadi na studu. Bu prinsipal kontaktu podi ser kordenador di studu, infirmeru di piskiza, ó un otu menbru di ikipa. Antis di bu konkorda partisipa, sertifika ma bu sabi kenha ke bu prinsipal kontaktu y modi ki podi txiga n-el.

Pa más informason sobri ser un partisipanti di piskiza, pur favor konsulta nos matirial, vídius y rikursus idukasional

Vizita-nu na: catalyst.harvard.edu/services/rsa/.